

Erdélyi asszonyok.

Az irredenta pályázat 1000 koronás pályadíját elnyert munka.

Mi nem beszélünk.

Lázadó szó nem hagyja el a szánkat,
De köntösünk a dac és koronánk a bánat . . .

Szívünk alatt hordott kis magzatunknak
Áldott, bőséges, magyar vért adunk.
S míg a bölcsőt ringatjuk csendesen,
Magyarul sir az altatódalunk.

Kicsi fiaink játékkatonája
Magyar huszár, S a lányka bábruhája
Piros-fehér-zöld, a legszebb selyem.
Kertünkben csupa tulipán terem.
Ha mesét kér parányi gyermek ajka,
Nem tündérekéről szól itt a mese.
Felzug bennünk a mult síró harangja,
Mit elnémitni nem tud senkise!
Halk szavunk nyomán életrekél Árpád,
Megvillogtatja László csatabárdját,
Törököt ver Hunyadi erős kardja,
Az igazságot Mátyás osztogatja,
Erdély urai dicső fejedelmek
Lángpallosukkal a sirból kikelnek,
A márványtenger mormol csendesen:
Hazát feledni nem lehet sohasem!
A hétfelől támadó rablóhordát
Pirossapkások szerte-széjjel szórják,
A Gábor Áron nagy ágyuja szól,
Halálfejes székely vitéz dalol, —
Míg a szent láng kigyul az arcukon
Szívükbe vág az örök fájdalom,
Ökölbeszorul két kicsiny kezük
Könnyfátyolos lesz ragyogó szemük, —
Aztán elhallgatunk.

Mikor tavasszal kivirul a rét,
Sétálni visszük őket szerte-szét.
Megmutatjuk a hadak útja ott van,
Holt székelyek vágattak vissza onnan
A rablót üzni, ki Erdélyre vágott!
A Cenket honnan a szobor ledőlt,
Bejárjuk mind az órjas temetőt,
Hol nincsen fejfa, nincsenek nevek.
Szedünk egy, két hős szívből nőtt virágot
S hol tizenhárom bitófa mered,
Letérdelünk mintha feszület lenne.
S ha gyermekünk megdőbent fájó lelke
Komoly szeméből kérdeve néz reánk,
Annyit mondunk csak: ez a mi hazánk.
Ez minden kincsünk: névtelen halottak,
Bitófa, tört szobor . . . S kik megraboltak,
Azoké mind a tavasz, virulás . . .
Aztán elhallgatunk.

Ha jön az este velük imádkozunk,
Kicsiny kezüket két kezünkbe zárjuk:
Mi letiportak, kiknek nincs hazájuk,
Kiknek gyötrelm az élet, az álom,
Kiknek elfogyott a könnye, az átka,
Kiket nem görnyeszt le a szörnyű járom,
De járunk szótlan tagadássá válva;
Mi szólunk hozzád, népek Istene!
Nálunk szomorubb gyermeked van-e
Kikre szemfödél még élve borult
S hazajáró kíséretük a mult . . .
Isten, ne engedd, hogy feledni tudjunk,
Ne adj nekünk játékot, kacagást!
Mint kincset hordjuk a gyűlöletet,
Vad fájdalomunknak ne adj elmulást!
Adj kemény kezet, szívós izmokat,
Pihenést soha, szenvedést sokat,
Hogy lelkünk láng, öklünk acél legyen
És felzudulva itt a végeken.
Megvívassuk a rettentő csatát!

Isten! . . . egyszer . . . majd . . . adj szabad hazát! . . .

Mi nem beszélünk.

Lázadás, nem hagyja el bus szánkat.
De lelkünk csupa dac és köntösünk a bánat.

Tábori Piroška.

Lehunyt szemmel . . .

Öcsém, az utam ott Nálatok félbe maradt. A kéz,
az erő, ami odadobott Titeket hirtelen, durván a sző-
kés Tiszához, az még mindig nyugtalan, az most engem
bántott meg. Megint és századszor. Messze dobott s
annál igazabban érzem, hogy mily kemény a kezed,
annál jobban látom az arcod, a tüdő, okos lelked vágy-
telt világát: feketéllő, bizó szemedet . . . Ide látszanak,
Öcsém a hazai hegyek s lehunyt szemmel ma én vég-
telen boldogság részese voltam . . .

Tegnap este érkeztem. Soh' se' láttam e tájat s
tán a geografiából se' ösmertem s ma hajnalban, hogy
szokásunkhoz híven a napkelését köszönteni kiléptem
az udvarra — az almavirágos fák közül rám meredt
kéklő teste az otthoni hegyek tiszai órének . . . Mély-
séges szomorúságom és határtalan vágyam született
e képbe. Tul a görén tömött zöldje az áldott, jó buzá-
nak, aztán mosódott, egybefolyt virágu fák sora,
felettük a Tisza fehér lélegzete. Gyöngyfűgöny szá-
kadat fel szaladó vízből s azt szépen ráterítette a hegy
lábára, hogy mikor majd köszönti egymást a Hajnal
melege s az Éj hidege; — mikor születik a Nap —
aranykeskenő feküdjék a Hegy előtt, színes, száz vi-
rággal szötte . . . Atmentem a Tiszán . . . Szilágy,
Szamos, Küküllő . . . Szentlélek és messze Csikbánd-
falva . . . s az első bükk alatt kankalin-szőnyegre fe-
küdtem el örök, elválaszthatatlan testvére a szegény-
ségnek s kacagó, síró rabja a vándoréletnek . . . Mint
Ti . . .

S hogy nagyon, nagyon jó volt ott lenni, s hogy
nem éreztem semmi fájást, — örömrabló utipajtásaim
elmaradtak — úgy éreztem, mintha a sugárzó nap
ölelt volna magához. Egyszerre az egyik öreg bükk

melől kilépett az Apánk. Mi lett Belőled?! . . . A szemed, barna, meleg szemed hová lett?! Az erős vállad — mélyhangu melled! Apám?! — „Csitt!” s a vékony ajakán keresztbe feküdt a mutató ujjá . . . és eltűnt. Előttem a folyó zuga, szaladva szomorút mesélt, én csak néztem, kerestem, ki tudja: mit? A Hittet, a Reményt? A Multat, a Jövönket? . . . S talán, mert sokáig néztem már az életbe — a gyöngült szemem előtt fátyolos lett, szürke, ólmos minden . . . Nagy, széles, mély szürkesség — csak a folyó volt fehérebb s lassan keresztül mozgott rajta . . . Valahonnan a mélyéből egy alak szállt, nyult, nőtt elém . . . Magas, karcsu — ködruhás, fekete két szalag belengi — játszik a szél a hajával. Két kezét keblére szorítja. Ujjai alól felszakad és ömlik öt bíbor keskeny sáv s a hajnali szellő reáporozza teste ragyogására, mint szüzmezejü hóra hullt vércsevert madárkavért. „Mária!” — kiáltottam. — Lassan fordította felém a fejét. Mély fekete szeme hittel mosolygott. De ajkán az ujjá tiltott világról mesélt — és . . . eltűnt.

A Te Menyasszonyod volt, Öcsém, halálba üzött „Csakazértse kisasszony” . . . Arcomra vadvirág, illat, napsugár hullott, rózsaszín születésü barackok tarkázták értem hajló ágait a fáknak; szél szárnyán, napsugárhintón hazavittek álomból kelt sóhajtások. És barackfánk törzsében irásrovást láttam: . . . meghalt 1919 november 2. Ma két éve . . . Az Anyánk . . . A mindenki „jó Erzsébet”-je. Mosolygó édes Anyánk. Piros mályva égett a bluza csipkés apró levélkék zöldjén . . . Mindszent hajnalán tört, zsengecsaru, szerelmes virág . . . A Te születésed napján tüzte Szerelemes virág . . . A Te születésed napján tüzte Szerelemes virág fel s kiontott vére magábaölelte a mályvát — meg az Anyánk mindig — meleg csókját . . . Nincs ő se’ . . . És én láttam itt a Tiszaparton, Öcsém, ezen a hajnalon, hogy ő is ott van, Mária is ott van, a Gyülekezők között . . .

Csak fájjon Nektek, Öcsém, ott a Tiszaparton — minden; úgy vagyunk mi boldogok s azért, ahogyan s amért én ma voltam.

Csak kérdezték a Tiszát, csak néztek az újszegedi hidról; a vén fűzre aggassátok fel vert szíveteket: amit a magyar fűz megérez, azt messzire viszi, messziről hozza . . .

Csak gyűjtsétek az erőt, mert arra, Öcsém, szükség lesz: csak gyűjtögessétek a Gyülekezőket . . .

Valahonnan, onnan, ahol én ma jártam, — szőke leány integet barna asszony csukló sirása melől — az öregedő tölgyes öregedő padján, a nyires simakérgén mélyült a vágott seb, a szű, az emlék . . . Mélyebb és igazabb, fájóbb és hívőbb és követelőbb lett . . .

Csak tanulj, Öcsém, ma megsimogattam a Menyasszonyod nefelejtstelt sirján a barnult keresztjét, azt üzenik onnan: tanulj, mindent meg kell, újra kell tanulnunk, csak egyet soha nem! — Felejteti . . .

Beöthy K.

A pécsi Erdélyi Otthon felhívása.

„Erdély nélkül nincs Magyarország”
„Erdélyt pedig nem adjuk.”

A trianoni békeszerződés Csonka-országot teremtett gyönyörű hazánkból. Megszüntette az egységes Kárpátok övezte Nagymagyarországot, lehetetlen határok közé szorított minket, elszakított magyar testvéreinktől s szörnyű bilincseket rakott elszakított véreinkre a brutális erőhatalom és árulás.

Valamennyi között legbrutálisabb és legembertelenebb volt a balkáni oláh hordáknak elnyomása és igája. Huszonöt bot volt a jussa csak a magyarnak. Ezzel kényszerítette az oláh uralom a magyarságukhoz hiven ragaszkodó tömegek nagyméretű kivándorlását a Csonkaországba, ahol a magyarságnak ez üldözött vértanui oltalmat kerestek. Sajnos, az összeomlott ország társadalmában a szörnyű katasztrófa túlélése után — kénytelenek vagyunk ezt megállapítani — nem volt az az erő és szervezettség, mely a beözönlő menekülteknek kellő oltalmat és segítséget nyújthatott volna, elhelyezkedésüket elősegíthette volna.

Nem szabad menekült erdélyi véreinket kellő támogatás nélkül hagynunk, különösen azokat, kik még kellő elhelyezést nem nyertek, ha csak azt nem akarjuk, hogy ezek a teljes lezüllés lejtőjére jussanak. Szükségesnek tartjuk az ország minden részében az erdélyiek társadalmi szervezkedését. Alakítsunk meggyéknként „Erdélyi Otthonokat”, tömörítsük „Otthonokba” erdélyi véreinket. A már meglévő Otthonok lépjenek azonnal érintkezésbe egymással, ahol mincsenek, szerveztessenek meg sürgősen s kapcsoltsanak be a többiek életébe. Mindegyik működjék önállóan saját területén, de országosan központ utján irányítsanak. Az Erdélyi Otthonoknak úgy kell megalakulniok és a meglévőknek úgy kell kifejlesztetniök, hogy kifelé kellő súlyt és tekintélyt képviselhessenek, hogy erdélyi vonatkozású dolgokban saját területükön kizárólagosan tartsák kezükbe a vezetést és irányítást, másrészt az erdélyiek között az összetartást, egyetértést ápolni tudják.

Az Erdélyi Otthonoknak kell nyújtaniok mindazt az erkölcsi és anyagi támogatást, amelyre úgy az egyesnek, mint az összeségnek szüksége van. Meg kell szervezni a széthullott társadalomban az egységesen gondolkodó, széthuzástól lehetőleg mentesített erdélyi közvéleményt, mely a napi politikának kizárásával szinte állandóan az integritás szent gondolatának él. Hogy ez azonban elérhető legyen, szükséges, hogy az egyesek az Otthonban észrevegyék azt az erkölcsi és szükség esetén anyagi erőt, mely képes e magasztos célnak megfelelni. E végből célszerűnek tartjuk gyakori családias összejövetelek tartását, mely némiképen erdélyi testvéreinknek hivatott volna pótolni az elvesztett szűkebb családi kört, mely ápolja közöttünk az összetartozandóság érzetét. E mellett azonban nem szabad elhanyagolnunk a nagy magyar társadalommal sem összeköttetésünket, amiért helyesnek tartjuk oly összejöveteleknek (havasint) a rendezését, amelyekben a nem szorosán vtt erdélyiek, hanem a velük együtt érző közönség látta volna szívesen. Ez összejöveteleken lehetőleg erdélyi vonatkozású szabad előadások, felolvasások, megbeszélések, irredenta szavalatok, zene stb. töltsék be a programot. Így elérhetőnek látjuk, hogy a társadalom érdeklődését, figyelmét állandóan az erdélyi kérdésen tarthassuk, hogy a magyarságban az erdélyiek ügye iránt egészséges közszellemet teremtsünk. A szükségesség felismerése és a nemes cél utáni

Szittner és Hoffmann

Therapia laboratorium és dobozgyár r.-t.

SEGED.

Telefon 5-09.

KÉSZIT:

Gyógyszerészeti dobozokat, papírárakat, kereskedelmi dobozokat, cukrászati dobozokat, diszműárakat, reklámciikkeket.